

РЕЦЕНЗИЯ
от проф. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Даниела Паунова Янева

Настоящата дисертация на Даниела Паунова Янева на тема „СПЕЦИФИКА В РАБОТАТА НА КОРЕПЕТИТОРА В БАЛЕТНИЯ ЕКЗЕРСИС В НАЧАЛНИЯ ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ “ е развита в рамките на един обем от 218 страници. Дисертацията съдържа УВОД, три глави, озаглавени съответно: ПЪРВА ГЛАВА Клавирният акомпанимент в балетното обучение – исторически преглед и състояние на знанието, ВТОРА ГЛАВА Въведение в задачите на корепетитора в средното професионално образование по балет, ТРЕТА ГЛАВА Музиката в балетния урок, ЗАКЛЮЧЕНИЕ, три приложения и Библиография. Всяка една от главите има свои подраздели, които имат за цел ясното структуриране на материала.

Още в началото следва да изведе че темата е значима в научно и научно-приложно отношение, като в случая се изследва един тясно специфичен проблем отнесен до цялостната система на работата на корепетитора по време на дългите, ежедневни, протичащи години наред тренировки в сферата на танцовото изкуство. Такава тема е рядко коментирана в научната ни музикална литература и настоящата дисертация наистина поставя, изследва и отговаря на множество въпроси, търси пътища за решаването на разнообразни проблеми, които даже и за мен като професионален музикант бяха, нека го нарека „скрити“. С един такъв текст, Даниела Янева отваря множество врати на познанието за този вид специфична дейност, която изисква от изпълнителя абсолютна отдаденост

и преданост към танцовия изпълнител. Метафорично казано, един такъв текст отваря широко очите на нашето „незнание“.

Тази коментирана от мен „отдаденост“ може да бъде видяна в целия текст на дисертацията и в логиката на неговото подреждане. Тя може да бъде усетена още в началните стъпки на изследването с които дисертанта поставя основната цел – определянето на основополагащи *„методически правила и методологически подходи към клавирния съпровод в началните години на обучението по балет“*. Основания за това е 22 годишният успешен опит на Даниела Янева, която работи като корепетитор в Националното училище за танцови изкуства. Започвайки отгук, видимо нещата стават много силни и задължаващи. И нека го кажа още от сега – авторът на текста се е справил отлично с нелеката задача на изследването на основата на своя дългогодишен емпиричен опит, а и на своите дълбоки теоретични познания, а всичко това е основание да се приеме че дисертационният труд е разработен самостоятелно.

Целите и задачите са формулирани точно още в увода заедно с една много добра мотивация на избора на темата, както и с ясно описание на основните инструменти за постигане на по-горе цитираната от мен цел. Избраните от Янева инструменти са структурния, сравнително-историческия, както и концептуално-критическия анализи. Те са насочени към определянето на оптимални варианти за разбиране на логиката на протичането на всяка една творба на основата на метроритмическата и фактурна организация на музикалния материал. В тях е намерено едно много точно описание на спецификата на клавирния акомпанимент в балетния екзерис а оттам и ясно разбиране на позицията и спецификата на работата на корепетитора. Оттам, а и благодарение на тези така добре подбрани инструменти на изследване се достига до едно изрядно формулиране на стратегиите и методическите основания за разбирането на акомпанимента в областта на танцовото изкуство, като основополагаща

отправна точка за постигането на оптимални резултати за развитието на музикалните и двигателните умения на учениците.

Логиката на развитието на текста е конструирана изрядно. В един начален етап се прави преглед на възникването на връзката между танца и неговия акомпанимент поставен основно в един европейски исторически контекст, както и представяне на наличния научен апарат и съществуващата научно-приложна литература която коментира проблема. Представяне, което е както точно и изчерпателно, така и основано на сериозен критически анализ.

Следващата стъпка на развитието на изследването представя един обстоен исторически преглед и анализ на състоянието на балетната корепетиция в средното професионално образование в България. В тази глава са изследвани и представени основополагащите изисквания към предварителни знания и умения, които следва да притежава начинаещия корепетитор. Тук следва да поздравя дисертанта за изрядното представяне на концептуалния и категориалния понятиен апарат в балетната терминология, както и лингвистичните основания за неговото формиране. А тук, коментирайки прочетеното в текста бих повторил и подчертал отново приносния характер на такъв текст който систематизира и представя, нека го нарека „христоматийно“ едно – за мен лично – оставено настрана от музикантите познание. Впрочем, изясняването на понятийния апарат на хореографското броене и таблицата на стр. 85 са изключително ценни и приносни и заедно с останалите дефиниции в тази втора глава показват една много висока степен на познаване на състоянието на изследваната проблематика.

Накрая, в своята трета глава дисертантът прави обстойно изследване и представяне на същността и конкретните задачи в работата на корепетитора в процеса на балетното обучение. То включва анализ на ролята на музиката в отделните дялове на балетния урок, описание на

преследваните цели, основните подходи и инструменти в неговата работа, представяне на видовете акомпанимент и основните модели за работа с музикалния материал в съответствие с различните стилови основания.

Към текста са представени три публикации, които са публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата:

1. Янева, Даниела Паунова. *Възникване и обособяване на клавирния акомпанимент в балетния екзерсис*. В: бр. №11, 2021 София: АЛМАНАХ - Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров". – София, 2009- ISSN 1313-9886 (print) и ISSN 2367-8011 (online)

2. Янева, Даниела Паунова. *Акомпаниране на балетния екзерсис: специфика и основни елементи*. В: бр. 8/2021, ДОКТОРАНТСКИ четения ...: сборник с материали от научна среща на докторанти от Националната музикална академия "Проф. Панчо Владигеров". – София: Марс 09, 2011- ISSN 2367-4873 (print)

3. Янева, Даниела Паунова. *Балетен корепетитор в НУТИ – история, състояние, проблеми*. В: МУЗИКАЛЕН логос: електронно списание. – София: Изд. атлие Аб, 2020, 2534-8973 (online).

Тези публикации са приноси и са тясно свързани с темата на изследването. Следва да се отчете че и трите публикации са в издания които са включени в националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране и отговарят на изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ.

В представената от докторанта справка е упомената информация и за множество проведени концертни изяви през последните 5 години. Те, заедно с гореизброените публикации удовлетворяват напълно изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в група от Показатели Г и по-специално Показател 9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата, Показател 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен

хабилитационен труд и Показател 14. Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата.

Текстът на дисертацията на Даниела Паунова Янева е основан на цитирания и позовавания на представителен брой автори, като в частта Библиография са указани общо 61 заглавия – 51 на кирилица и 10 на латиница, 34 издания нотна литература, както и 31 линка към електронни издания и интернет източници на кирилица и латиница. Всички тези публикации са цитирани много коректно и точно в корпуса на текста на дисертацията като бележки под линия. Нещо повече, дисертанта използва в текста са множество музикални примери от разглеждани творби, които дават яснота и прегледност на целия текст. Тези примери впрочем са представени точно и коректно с указание за съответните издания. Бих отбелязал, че изборът на позоваванията, както и на указанията в библиографията публикации е пример и ясно доказателство за високата степен на познаване на състоянието на проблема от страна на Даниела Янева.

Запознат съм в основи с текста на представеният ми от дисертанта автореферат който съдържа 33 страници и много точно и ясно, при това въпреки изключително сбития обем представя основни положения от текста на дисертацията.

Деветте дефинирани приноси на дисертацията са ясно и точно формулирани и са явно доказателство че Даниела Янева притежава широки и задълбочени теоретични знания и прекрасни практически умения в своята професия, както и доказани чрез текста на тази дисертация способности за самостоятелни научни изследвания. Сред тях бих извел представянето и въвеждането на проблема за спецификите на корепетирането, за полагането на основите за създаване на методика за подготовка на балетни корепетитори, изследването и изясняването на сравнителните съотношения

при термини и понятия, използвани и в музикалното, и в балетното изкуство които носят различни съдържания.

Аз познавам лично докторанта и съм присъствал на нейни концертни изяви в качеството ѝ на акомпанятор на солисти певци и хорови състави. Аз приемам напълно изведените от дисертанта приноси и на основата на горепосочените бележки и разсъждения си позволявам да оценя високо и по достойнство както цялата практическа и артистична дейност на Даниела Янева, така и цялостната работа по това изследване и написване на дисертацията. С настоящето бих желал да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Даниела Паунова Янева образователната и научна степен „доктор” по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

София, 15.05.2022 г.

проф. д-р Георги Асенов Арнаудов